

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, dne 17. novembra 1932.

Štev. 133.

Stari predsodki

Iz raznih vzrokov se je med širokimi sloji udomačil nazor, da je vsak davek, vsaka javna obremenitev pravična in dobra, če pade na gospodarske sloje. Po mnenju priprostega ljudstva se gospodarski sloji kar valjajo v preobilici vseh mogočih dobrot, da bi se jim kar ustreglo, če bi se jim nekaj teh dobrot odvzelo. Razni agitatorji so s posebnim veseljem to naziranje še izrabljali v svoje strankarske svrhe in včasih je bilo kar v modi, da se je licitiralo s čim ostrejšo in strastnejšo agitacijo proti gospodarskim slojem, ki se jih je docela istovetilo z največjimi bogataši. Zle posledice te na instinkte preračunane agitacije seveda tudi niso izostale in pred dnevi so krvavi dogodki v sicer tako mirni Zenevi vsem svetu dokazali, kam privede takšna hujskarija.

Pri nas k sreči te hujskarije danes ni, vsaj javno je ni videti, zato pa je še vedno živ oni nesrečni nazor, da je treba vse gospodarske sloje istovetiti z onimi bogataši, ki nič ne delajo, a imajo vsega v izobilju in ki jih zato ni mogoče dovolj obremeniti z javnimi dajatvami. Ta nesrečen nazor, ki ni nič drugega ko star predsodek, straši po glavah ljudi in je kriv, da se najvažnejša gospodarska vprašanja presoja in rešujejo napačno in da je vsled tega prišlo naše gospodarstvo več ko enkrat v najtežjo stisko. Zato je nujno potrebno, da se ta predsodek že enkrat zatire in zato je potrebno, da se do kosti razgali vsa njegova ničevost in napačnost.

Zlasti pa je treba povdariti eno: Pri nas bistih srečnih ali nesrečnih bogatašev, ki nič ne delajo, a imajo vsega v izobilju, skoraj ni. Morda je nekaj takih posameznikov, ki pa tudi ne preživijo niti ene generacije. Skoraj vsi naši gospodarski ljudje pa morajo delati, silno in mnogo delati, da se vzdrže. Ne bomo tu govorili o naših obrtnikih in malih trgovcih, ki morajo biti ves dan na nogah in gledati na vsak dinar, da jim njih podjetje ne propade, kajti o marljivosti in delavnosti teh ljudi tudi priprosto ljudstvo ne more dvomiti. A tudi naši veliki trgovci in veliki podjetniki so moške dela, ki morajo vse svoje sile posvetiti podjetju, ali pa zadene njih podjetje neizogiben polom. Zasluga tega dela naših velikih podjetnikov in trgovcev je, da je danes Slovenija najbolj industrijalizirana pokrajina Jugoslavije, zasluga teh ljudi je, da daje trgovina na tisočem zaslužka in zasluga teh mož dela je, da je v Sloveniji primeroma najvišje blagostanje. Pri nas so gospodarski sloji delovni sloji, ne pa kakšni paraziti, ki živijo na račun in na škodo celote. In ker so moške dela, zato ustvarjajo tudi drugim možnost zaslužka, zato vrše tudi socialne funkcije. Zato pa je tembolj napačen oni predsodek, da je treba vse javne dajatve naprtiti gospodarskim slojem, vse privilegije pa drugim stanovom.

Res je sicer, da vsak podjetnik, ko dela za svoje podjetje, dela tudi za sebe, toda to dela tudi kmetovalec in tudi stalni nameščenec, ker pač danes nihče ne dela zastoj. Toda ko dela naš podjetnik za sebe, ne pozablja na svoje dolžnosti do celote in naša umetnost bi takoj propadla, če ne bi imela baš v gospodarskih slojih svojih podpirateljev. Ali ni značilno, da je baš v času največje gospodarske krize tudi zadonel pravi Jakopičev opomin. Ljubljana posebej je polna krasnih spomenikov, ki so nastali le vsled mecenstva trgovskih in gospodarskih slojev. Od Nunske cerkve, ki je zgrajena na račun trgovcev, pa naprej v dobo mecenstva industrijalca Zoisa in do najnovejše dobe s svojimi spomeniki v Narodni galeriji, povsodi pričajo spomeniki, da so naši gospodarski ljudje izpolnili svojo dolžnost do kulture.

In tudi na socialnem polju so storili svojo dolžnost. Ali je bilo še pri nas večje pmožne akcije, ki je bila res uspešna, če je niso takoj podprli gospodarski sloji? Ali ni danes nepisan zakon, da mo-

ra vsako večje podjetje pomagati pri vsaki nabiralni in dobrodelni akciji? Čem težje pritiska, tem več je teh akcij in v težke tisočake gre že ta davek, ki ga plačujejo podjetja vsako leto za razne dobrodne akcije in za naša društva. Pa še več bi bilo teh daril, če ne bi bila še ta darila obdavčena.

Naši gospodarski ljudje v polni meri izvršujejo svojo dolžnost do celote, do naroda in do države in zato imajo pravico, da se jih ne sodi le po starem predsodku. Zlasti pa morajo zahtevati, da se vsled tega starega predsodka ne ubija njih podjetij s pretiranimi davki. Je res že skrajni čas, da pade ona neverjetna napačna misel, ko da gospodarska podjetja prenesejo prav vsak davek. Vse ima svoje meje in tudi davčna moč največjih podjetnikov je omejena. In kadar je ta meja prekoračena, tedaj zastane obrat v podjetju, tedaj so njegovi nameščenci ob zaslužek, tedaj zastane vse gospodarsko življenje. Na tej meji smo danes in za nekatera podjetja je tudi že bila prekoračena, kakor kažejo številni konkurzi in prisilne poravnave.

V gospodarskem interesu vse dežele je zato, da že neha enkrat strašiti oni predsodek, da je mogoče prevaliti vsa bremena na gospodarske sloje, in da zmaga spoznanje, da je treba ohraniti podjetja že zaradi interesov celote. Vsako podjetje, ki ga imamo, je ena aktivnih postavk našega gospodarstva, in vsak polom podjetja je brisanje ene aktivne postavke. Tega bi se morali zavedati vsi in gledati na to, da čim bolj spopolnimo aktivno plat našega gospodarstva, da ne ohranimo samo obstojnih podjetij, temveč da ustvarimo še nova.

In tudi davčna politika bi morala poznati to skrb, ker za njo je še posebej vsako podjetje aktivna postavka, ker je vsako podjetje množilec davčnih dohodkov. Vse pa kaže, da se nekateri davčni uradniki tega dostikrat ne zavedajo in da tudi oni niso prosti nesrečnega starega predsodka o gospodarskih slojih. Upamo pa, da bo tudi pri njih prodrlo pravo spoznanje in da ne bo naše gospodarstvo zastajalo vsled preobremenitve z javnimi dajatvami.

vlada posvetila vsem tem predlogom največjo pažnjo in se potrudila, da jih postopoma uveljavi.

Takšna posvetovanja bi bila tudi pri nas nujno potrebna, ker tudi pri nas pada izvoz in tudi pri nas se pričinja uveljavljati negotovost, ki ovira razvoj poslovnega življenja. Nihče pa ne pozna tako dobro vse ovire, ki so jih povzročile razne uvozne in devizne omejitve, ko ljudje iz poslovnega življenja, ki morajo na lastni koži občutiti vse napeke in vse pomanjkljivosti raznih odredb. Zato bi bilo nujno priporočati, da bi pri nas upoštevali češkoslovaški zgled in da bi vlada pooblastila trgovskega ministra, da zasliši po vrsti zastopnike vseh naših velikih industrij, naših velikih izvoznih tvrdk, pa tudi vse naše trgovine in obrti, ki so v neposrednem stiku z izvoznimi tvrdkami ter našo industrijo.

Najprej pa bi bilo treba zaslišati našo lesno industrijo, ker je ta v največji stiski. Izvoz lesa je padel v tako silni meri, da bi bilo že samo vsled tega potrebno skupno delo vlade in lesnih industrijalcev. Poleg tega pa je kliring povzročil polno nejasnosti, da se mnogi niti ne upajo sklepati kupčij. To nejasnost povečujejo še različni komentarji v listih, ki prinašajo čisto nasprotna mnenja o posledicah kliringa. Že samo vsled tega bi bilo v največjo korist, če bi prišlo tudi pri nas do posvetovanja po češkoslovaškem vzoru.

Razume se samo po sebi, da nimajo in ne morejo imeti ta posvetovanja tega namena, da bi vzbujala kakršnekoli rekriminacije. Ne gre vendar za to, da bi kdo drugemu kaj očital, temveč gre le za to, da bi se s složnim delom našla najboljša pot za dvig našega izvoza in za oživenje našega gospodarskega življenja. Jasno je, da tudi pri nas ne bi bilo mogoče vseh zahtev in predlogov industrije kar na mah izvesti; toda zadostovalo bi, če bi vsaj postopoma prišli do njih uresničenja. S temi direktnimi posvetovanji z zastopniki naših industrij ter gospodarskih slojev pa bi prišli tudi do zdrave in solidne gospodarske politike, ki se ne bi vsak dan spreminjala, temveč imela svojo določeno smer, da bi vsakdo vedel pri čem da je.

To posvetovanje pa bi imelo še eno veliko in ugodno posledico, da bi namreč takoj dvignilo optimizem naših gospodarskih slojev, ki bi videli, da se njih zahteve in potrebe upoštevajo. Te temelje na izkušnjah, včasih zelo drago plačanih, in že vsled tega so tudi upoštevanja vredne. Zlasti velike moralne vrednosti pa bi bila zavest, da se stori za napredek našega gospodarstva sploh vse, kar je mogoče storiti in to zavest bi prav gotovo dala ta posvetovanja trgovskega ministra z zastopniki gospodarstva. Zato pa naj pride čim prej do teh posvetovanj, zato naj ne bo za nas češkoslovaški vzgled zaman.

Protekcijonizem ustvarja draginjo

Vedno bolj jasno se kaže, da razne omejitve uvoza tepejo samo lastnega konzumenta. Vsled kontingentiranja uvoza mora nemški konzument plačevati vedno višje cene in vsled protekcijonistične agrarne politike je v Švici zavladala takšna draginja, da ni čuda, če ima vedno več uspeha komunistična hujskarija. Tako se mora plačati v Švici za prvovrstno teletino od 45 do 60 Din za kg, svinjetino od 40—45, race in kokoši po 30—45 Din, svinjsko mast po 22, sveža jaja so po 3, surovo maslo po 56 Din, solata 4 Din za glavo, krompir 3 Din, jabolka od 6—9 Din, hruške 8—16 Din, orehi 14 Din in grozdje po 10—18 Din za kg. Posebno drag je med, ki velja 450 švicarskih frankov ali nad 60 Din.

Podrobnosti o velikem investicijskem načrtu

Kakor smo že poročali, je francosko-nemška gospodarska komisija sklenila velik investicijski načrt, po katerem bi se izvršila javna dela v gospodarsko manj razvitih evropskih in azijskih državah za milijardo fr. frankov. Sedaj sporočajo nekatere podrobnosti o tem velikem načrtu.

Ta načrt je dobil že čisto konkretne oblike in ni torej več samo prazno sanjarenje. Predvsem bi se izvršila dela, ki bi služila prometu in ki bi dvignila produkcijo v gospodarsko bolj zaostalih državah. Za uresničenje tega načrta sta bila ustanovljena dva industrijska konzorcija. Prvi konzorcij tvorijo dve francoski tvrdki in nemška tvrdka za nizka dela Julius Berger. Ta konzorcij bo izvrševal dela v Franciji, Nemčiji in drugih državah. Izvrševal bo dela, ki so bila v teh državah že sklenjena, a kasneje odložena.

Drugi konzorcij pa, ki obstoji iz angleških, francoskih in nemških tvrdk, bo deloval le izven Anglije, Francije in Nemčije. Ta konzorcij se imenuje »Syndicat Européen d'Entreprise« in je že docela organiziran.

Jasno je, da ni nastal ta novi konzorcij iz nobenih altruističnih misli, temveč je njegova zasnova čisto praktična. Na eni strani bo z investicijskimi deli dosežen ta uspeh, da bodo mogle velike industrijske države nabavljati material za nova dela. Indirekten dobiček teh držav pa bo tudi v tem, ker bodo investicije v gospodarsko slabotnejših državah dvignile kupno moč prebivalstva, ki bi s tem moglo v večji meri kupovati izdelke industrijskih držav.

Za varnost investicij bi morale seveda v prvi vrsti jamčiti države, ki bodo deležne dobrot teh investicijskih del. Poleg tega pa bi jamčile za varnost investiranja kapitala tudi industrijske velesile, zlasti v slučaju, če bi se države, v katerih bi se vršila ta dela, branile zadoštitvi vsem svojim obveznostim. Zaradi tega se namerava doseči, da bi bilo besedilo garancijske klavzule vseh držav popolnoma enako, da bi bilo s tem omogočeno čim hitrejše in čim skladnejše postopanje.

Investicijska dela bi se izvršila v južno-vzhodnih državah Evrope, v Perziji in Egiptu ter še v katerih drugih državah. Iz teh držav bi se uporabljala tudi delovna sila, ki je poleg tega tudi najcenejša. Material bi se nabavljaj iz industrijskih držav v razmerju, v katerem bi te dela financirale.

V glavnem je ta investicijski program že določen, vendar je treba izvršiti še precej dela, da bo čisto pripravljen za realizacijo. Upati pa je, da se bo to kmalu izvršilo, ker je na zapadnem evropskem denarnem trgu mnogo prostega kapitala. Novi investicijski načrt pa je tudi velikega političnega pomena, ker vodi k zblizanju evropskih narodov in ker s svojim praktičnim gospodarskim delom odpravlja trenja med narodi. Že samo iz tega vzroka bi bilo želeli, da se čim prej prične realizacija tega načrta. Države pa, v katerih bi se vršila ta investicijska dela, bi se morale pravočasno pripraviti, da se bodo izvršila res potrebna dela in čim najbolj popolno.

Priporočljivo tudi za nas

Iz Prage poročajo, da namerava trgovski minister v sporazumu z vlado po vrsti zaslišati zastopnike vseh industrij, da spozna njih želje in zahteve ter da dobi od njih potrebne podatke, kako bi se na najbolj uspešen način moglo iziti iz kaosa, ki je nastal vsled raznih uvoznih in deviznih omejitev v zunanji trgovini. Najprej so bili povabljeni zastopniki steklarske industrije, nato pa bodo sledila posvetovanja z gradbeno industrijo, tekstilno, železno in premo-govno. Posvetovanje s steklarsko se je že vršilo in so se ga poleg vseh zainteresiranih ministrstev ter zastopnikov podjetij udeležili tudi zastopniki delo-

jemalcev. Sedanja gospodarska kriza je pač povzročila tudi na socialnem polju največje težkoče. Kako nujno potrebna so ta posvetovanja, je dokazalo takoj prvo posvetovanje. Izvoz stekla je padel na Češkoslovaškem katastrofalno in znaša samo eno tretjino izvoza v letu 1929 in slabo polovico že zmanjšane izvoza v letu 1931. Steklarne izrabljajo vsled tega samo 20—30 odstotkov svoje kapacitete. Zastopniki steklarske industrije so podrobno navedli, kaj bi bilo treba storiti, da bi se izvoz povečal in da bi se dvignila konkurenčna sposobnost steklarskih podjetij. Trgovski minister je po posvetovanju izjavil, da bo

Posećanje zasebnikov po potnikih

V poslednjih letih se je nadvse razpaslo posećanje zasebnikov po potnikih. Razni potniki obiskujejo od hiše do hiše zasebnike in jim ponujajo v nakup razno manufakturno blago, perilo, steklenino itd. Taka kupčija pri zasebnikih je ne le po zakonu o obrtnih prepovedana, marveč je mnogokrat tudi v škodo kupcu; saj niso redki primeri, da je kupec, ki je ob živahnih zgovornosti potnika za navidezno nizko ceno kupil blago, pozneje ugotovil, da kvaliteta blaga ne odgovarja niti navidezno nizki ceni.

Ker je trgovanje potnikov pri zasebnikih v pretežni meri nesolidno, opozarja Zveza trgovskih združenj Dravske banovine vse prebivalstvo na določbo § 143 zakona o obrtnih, ki ureja trgovanje potnikov.

§ 143 zakona o obrtnih določa namreč, da smejo imetniki obrtov sami ali po svojih trgovskih potnikih na stalnem poslovnem sedežu ali zunaj njega iskati naročila za kolonijalno, specerijsko blago, za kemijske in rudninske izdelke kakor tudi za manufakturno, konfekcijsko in galanterijsko blago in perilo samo pri podjetjih, ki obratujejo s tem blagom. Pri drugih osebah smejo iskati za tako blago naročil sami ali po svojih trgovskih potnikih samo na po-

ziv. Velika večina številnih potnikov, ki obiskujejo zasebnike, kupčuje torej preko določb zakona o obrtnih in so take kupčije nične v smislu § 145 zakona o obrtnih, ki pravi: da so opravila trgovskih potnikov, sklenjena z osebami, pri katerih po zakonu ni dovoljeno iskati naročil — nične.

Zveza trgovskih združenj opozarja prebivalstvo tudi na to, da so tudi reklamacije za tako naročeno ali prodano blago navadno brezuspešne, ker so na naročilnici običajno klavzule, ki vsako reklamacijo onemogočajo.

V interesu reelne trgovine in pravitak v interesu kupca je, da se tako protizakonito trgovanje zatne.

Zato pozivlje Zveza trgovskih združenj Dravske banovine v lastnem interesu vse zasebnike, da ne kupujejo in ne naročajo blaga pri potnikih, ki jih ne poznajo in tveganja, o katerih obstoji in solidnosti se niso prepričali. Zveza pozivlje vse zasebnike tudi, da ji konkretno naznanijo vse primere, v katerih so bili iz takih kupčij oškodovani. Pozivlje pa tudi obrtne in varnostne oblasti, da uvažujejo tozadevne določbe zakona o obrtnih.

Zveza trgovskih združenj Dravske banovine v Ljubljani (Trgovski dom).

Vprašanje kmečkih dolgov

V Beograjskem »Narodnem blagostanju« razpravljajo znani strokovnjak Bajkić v seriji člankov o tem vprašanju. Njegova izjava je zelo kritična in stvarna ter odpirajo čisto nove perspektive za presojo tega vprašanja. Zlasti pa oporeka g. Bajkić točnosti oficijalne statistike o kmečkih dolgovih, ki jo je sestavila Priv. agrarna banka. In pri tem se poslužuje zelo tehtnih razlogov, ki jih ni mogoče na kratko odkloniti. Tako n. pr. ne more razumeti, da bi 623.000 zadolženih kmetij ne imelo več ko 621.000 volov in krav, ker je nemogoče, da bi bila ena tretjina naših kmetov tako revnih, da ne bi imeli niti ene krave. To bi bilo že nepopisljivo uboštvo, že prava paraliza kmetijstva. Po njegovem mnenju je čisto naravno, če so dolžniki pri navedbi svojih dolgov te povečevali, svoje dohodke in svoje dejansko imetje pa zmanjševali. Na ta način so mogli s tem večjim uspehom govoriti, kako so pomoči potrebni in zato upati na čim izdatnejšo državno podporo.

Pa tudi v drugem oziru je Bajkićeva analiza vprašanja kmečkih dolgov nad vse zanimiva. Po uradni statistiki je v Jugoslaviji 1.780.000 kmečkih gospodarstev, vseh zadolženih kmetij pa je po statistiki Priv. agrarne banke 715.000. Če je točno, kakor navaja anketa P. A. B., ki bi se pravilneje morala imenovati statistika, da pride na eno posestvo 6-01 prebivalca, potem sledi iz tega, da je v vsem zadolženih 4.297.000 oseb od približno 14.000.000, kolikor ima ljudi Jugoslavija, ali od približno 10-5 milijonov kmečkega prebivalstva. Število zadolženega kmečkega prebivalstva tvori torej 30% vsega prebivalstva ali 40% vsega kmečkega ljudstva. To se pravi, da je zadolžena manjšina kmečkega ljudstva in z ozirom na to dejstvo pravi g. Bajkić:

Z ozirom na to dejstvo prihaja sam od sebe sklep, da akcija za zaščito kmetovalca pred upniki nima v nobenem primeru pravice, da se imenuje akcija v korist vsega kmetijstva. To je samo akcija v korist manjšine kmečkega ljudstva in od državnega napora in žrtve, ki bi jih moralo napraviti prebivalstvo, bi imela korist samo manjšina kmečkega ljudstva. Položaj večjega dela, ki je zelo težaven, pa bi ostal nespremenjen in izven posledic te akcije.

G. Bajkić ceni višino kmečkih dolgov na samo 4 do 4-5 milijard dinarjev, dočim znašajo ti po anketi P. A. B. 7 milijard. Ni pa za presojno težko teh dolgov važno, kako velika je vsota dolgov, temveč točnooliko se dobi šele, ko se primerja z zadolženostjo kmeta v drugih državah. Na Madjarskem znaša zadolženost kmetijstva okoli 20 milijard dinarjev pri celotnem številu prebivalstva 8.683.000, od katerih pa je kmetjskega ljudstva le 4-7 milijonov ljudi. Na enega kmeta pride torej okoli 4.400 dinarjev dolga. Če pri nas cenimo kmečke dolgovne tudi na 7 milijard, potem pride na vsakega prebivalca 500 Din, na vsakega kmeta (10-6 milijonov vseh) pa le 666 dinarjev, ali šestkrat manj ko na Madjarskem.

Se bolj zanimiva pa je druga primera.

Državni dohodki Jugoslavije so za proračunsko leto 1932/33 prelimitirani na 11-3 milijarde Din. Če se upoštevajo še banovinski davki (800 milijonov) in občinski (3 milijarde), potem znašajo vsi dohodki javnopravnih teles 15 milijard. Če od tega odštejemo dohodke državnih podjetij, ki pa so v marsikaterem pogledu tudi davčni, potem znaša čista fiskalna obremenitev ljudstva 11-5 milijard dinarjev. Kmetjsko prebivalstvo tvori sicer 80% prebivalstva, v davkih pa je udeleženo le s 50%, kar pomeni, da plačajo kmetje na ime javnih davkov v vseh oblikah približno 6 milijard. Kmetjsko prebivalstvo plača torej na davkih prav toliko, kolikor pa znaša njegova zadolženost. Ali se more še potem govoriti o prezadolženosti kmeta? Obresti plača kmečko prebivalstvo za dolgovne okoli 1 milijarde ali eno šestino tega, kar se plača za davke. Treba torej kmečke davke znižati le za eno šestino in vse breme obrestne službe za kmečke dolgovne bo izbrisano.

S temi primerami je g. Bajkić jasno dokazal, kako silno se pri nas pretirava breme kmečkih dolgov. Pri tem pa se čisto pozablja, da so nekateri drugi stanovi res v obupnem položaju in da si komaj morejo še pomagati. Da bi pa tem kdo priskočil na pomoč, na to se seveda ne misli, a prav to bi bilo najbolj potrebno. In med temi težko prizadetimi stanovi so gospodarski sloji na prvem mestu in zato treba iste ugodnosti ko kmečkemu prebivalstvu nuditi tudi gospodarskim slojem! Ne gre pa, da se le en stan zaščiti, druge pa prepušča svoji usodi! Tudi v tem pogledu velja: enaka pravica za vse in predpravic nikomur!

GOSPODARSKE TEŽAVE GRČIJE

Minister narodnega gospodarstva Stefanopulos namerava izdati celo vrsto zakonskih odredb, da spravi Grško iz težkega gospodarskega in finančnega položaja. Tako bo predvsem omejil uvoz živil in pa goriv. Zlasti uvoz premoga bo do skrajnosti omejen. S posebnim zakonom bo sklenjeno, da se mora povsodi uporabljati grški lignit. Obenem pa bo skušal minister povečati grški izvoz, kar se mu bo pa težko posrečilo, ker se je že na vsem svetu izkazalo, da sledi omejitvi uvoza za petami padec izvoza. Toda minister Stefanopulos veruje v uspeh svoje akcije in zato bodo vsem grškim poslancem dodeljeni trgovski atašeji, ki naj podpirajo in pospešujejo grško zunanjo trgovino. Minister namerava nadalje uvesti krušne karte, da se ne bi potrošilo preveč tuje pšenice. Končno je odobril minister, da se proučuje vprašanje, kako uvesti v Grčiji enoten kruh.

OBČNI ZBORI

11. redni občni zbor »Kovinec prve jugoslovanske metalurške industrije d. d. v Mariboru bo 15. decembra ob 16. uri v pisarniških prostorih trdnice na Teznu pri Mariboru, Vodnikova ulica št. 28.

Nove zbornice

Trgovinski minister je izdal naredbo, da morajo zbornice čim prej dovršiti svojo organizacijo po novi uredbi za zbornice. Spremembe področij se imajo izvesti, do sedanjih svetovalci onih področij, ki se spreminjajo, postanejo svetovalci novih zbornic, če ne bi bili razrešeni svoje dolžnosti. Obenem je trgovinski minister izdal naredbo, da se ustanove v smislu zbornične uredbe Trgovska in industrijska zbornica v Banjaluki, in obrtne zbornice v Banjaluki, Osijeku in Sarajevu. Za predsednike je trgovinski minister imenoval: pri Trgovski in industrijski zbornici v Banjaluki bankirja iz Savskega mosta dr. Teodora Zuričevića, pri Obrtni zbornici v Sarajevu Dušana Marića, Obrtne zbornice v Osijeku Stjepana Mecinga in za predsednika Obrtne zbornice v Banjaluki Nikola Koljevića.

Obiščite automatični bulet D A J - D A M

NI KARTELA IZDELOVALCEV NOGAVIC

Vest o ustanovitvi jugoslovanskega kartela izdelovalcev nogavic, ki smo jo posneli iz gospodarskih listov, ne odgovarja resnici. V Beogradu se je samo vršilo zborovanje izdelovalcev nogavic, da skupno nastopijo proti previsokim davčnim bremenom in je v tem pogledu prišlo tudi do popolnega sporazuma. O ustanovitvi kartela pa ni bilo govora.

POJASNILO GLEDE PLAČILA LUKSUZNEGA DAVKA

Davčni oddelek finančnega ministertva je poslal vsem finančnim ravnateljstvom to pojasnilo o plačilu davka na luksuzno blago, ki je bilo nabavljeno pred 15. avgustom t. l.: Pod prometom, izvršenim po 1. septembru t. l. se ne morejo razumeti pošiljke, dobljene po fakturah, ki so bile nabavljene pred 15. avgustom ter se za to blago ne plačuje davek na luksuz.

KRIZA LESNE INDUSTRIJE

Osječki »Hrvatski list« piše: Lesne industrije Gutman, Slavex in Croatia so skoraj popolnoma prenehale z delom in je vsled tega na stotine rodbin lesnih delavcev sedaj na zimo brez dela in brez kruha. Dela samo še tvrdka Kresić iz Osjeka. Gutmanova tvrdka plačuje v zadnjem času delo v naturi, agrarni interesenti pa odplačujejo dolg za kupljeno zemljo z delom. Vsled tega so lesni delavci v še večji stiski, ker tudi tisto malo dela, ki bi ga še bilo, dobe kmetje.

NOVA RADIO POSTAJA V ZAGREBU

Dne 13. t. m. so bili na svečan način položeni temelji za novo radio postajo v Zagrebu, ki bo veljala 3.250.000 dinarjev. Stolpa za antene bosta visoka 80 metrov. Nova postaja bo gotova že prihodnje pomlad.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klubke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monja in lika domače perilo tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72

SLUŽBENI LIST

banske uprave Dravske banovine z dne 16. novembra objavlja med drugim:

Pravila o opravljanju praktičnega izpita za učitelje gospodinskih šol in tečajev. — Izprememba pravilnika za uporablanje zakona o zaščiti domače lesne industrije. — Pravilnik za izvrševanje dimnikarskega obrta. — Maksimalni cenovnik za dimnikarska dela. — Razne objave iz »Službenih novin«, razglase uradov in sodišč ter razne objave.

BUDDHA

TRADE MARK

„BUDDHA“ čajne mešanice so najboljše TEA IMPORT, LJUBLJANA

Telefon 26-26

Večna pot 15

Telefon 26-26

Po svetu

Letošnja trgateg v Hercegovini je dala 1240 vagonov grozdja.

Jugoslovansko-madjarska d. d. za zamenjavo blaga je bila z osnovnim kapitalom 250.000 Din ustanovljena v Beogradu.

Pri občinskih volitvah v saarskem ozemlju so dobile nemške stranke, ki so za priključitev k Nemčiji, 99-6% vseh oddanih glasov.

Belgija se je pridružila koraku angleške in francoske vlade, da se odlože izplačila vojnih dolgov.

Volitve v Albaniji so se izvršile mirno in je vladna lista, kot pričakovano, zmagala na vsej črti.

Med Turčijo in Perzijo je bila ob priliki bivanja perzijskega zunanjega ministra Furugi Hana sklenjena prijateljska pogodba »večne trajnosti«.

Izvoz sladkorja iz Češkoslovaške je znašal v oktobru 359.224 q, dočim je lani v istem času znašal 645.128 q.

53.000 q sladkorja se bo na Češkoslovaškem uporabilo za proizvodnjo alkohola.

Carino na uvoz pšenice namerava znižati Rumunija, da prepreči nadaljnji porast cene za pšenico.

Francoske osrednje hranilnice bodo s 1. januarjem 1933 zopet znižale obrestno mero na vloge od 3-25 na 2-75%.

Na Dunaju se hranilne vloge v zadnjem času porastle za 5 milijonov šilingov na 714 milj. šil. Vse hranilne vloge v Avstriji znašajo 1.460 milj. šilingov.

Tri petrolejske družbe v Mehiki so posodile mehiškani vladi 7 milijonov dolarjev.

Pomorski promet se je v Franciji, Italiji, Norveški in Angliji vsled sezone oživel in je zato padla tonaža nezaposlenih ladij za 10%.

Gospodarski nacionalni odbor v Parizu je pozval francosko vlado, da bolj podpira kemični studij, da uvede doktorat za kemijo in da zasleduje vse nove iznajdbe na polju kemije, ker je nemška kemija na mnogi višji stopnji ko francoska.

Madjarska vlada je sklenila, da zniža davek na vino za 50%, da s tem poveča konzum vina.

Dansko konverzijsko posojilo v višini 30 milijonov kron se je ponesrečilo in so morale banke podpisati več ko polovico posojila.

Proračunski deficit Grške znaša nad 700 milijonov drahem.

Nemške železnice so za božične praznike znižale železniške tarife za vse potnike za eno tretjino. Te znižane tarife veljajo letos 10 dni od 21. decembra do konca leta.

Nemška trgovinska bilanca je bila v prvih 10 mesecih t. l. aktivna za 930 milijonov mark.

Število brezposelnih je v Franciji koncem oktobra padlo za 2135 in znaša sedaj število vseh brezposelnih 247.592.

Brezposelnih je bilo v Italiji dne 30. oktobra 956.357, za 54.508 več ko v oktobru lani.

Borselino, znana italijanska fabrika klubov, je začela v plačilne težkoče. Njene pasive znašajo 10 milijonov lir, delniška glavnica pa 24 milijonov lir.

V srednje-ameriški republiki Honduras je izbruhnila revolucija.

Brazilijska je letos uničila 10.203.000 vreč kave, da bi vzdržala ceno kave na stari višini.

Pri ciklonu na otoku Kubi je bilo 1700 ljudi ubitih, 3600 težko ranjenih in okoli 10.000 lahko ranjenih.

Strahovit tajfun je divjal na Japonskem, ki je razdel 30.000 hiš. Več ko tisoč ljudi je ubitih, na desetisoče pa ranjenih.

Tako velikansko število kobilic je preplavilo Kanarske otoke, da je prebivalstvo proti njim čisto brez moči.

Papeževa železnica je dolga 220 metrov in je veljala 50 milijonov lir.

Finančna statistika Jugoslavije

Pod gornjim naslovom piše pariški list L'Ere Nouvelle to-le:

Ves čas do polovice preteklega meseca se je Jugoslavija hrabro prizadevala, da zadosti vsem svojim finančnim obvezam do svojih upnikov v tujini in to kljub svojem zelo težkemu finančnemu stanju, ki izvira iz Hooverovega moratorija in katastrofalnega padca kmetijskih pridelkov, ki so glavni predmet izvozne trgovine Jugoslavije.

Jugoslovanska vlada je storila nadčloveške napore, da ne bi bila prisiljena zateči se k moratoriju za svoje inozemske dolge. Ona je smatrala za svojo častno zadevo, da obvaruje pravice svojih tujih upnikov in jim je zato v dinarjih redno izplačevala njih kupone pri Narodni banki.

V tujini razširjene vesti, po katerih bi Jugoslavija sledila primeru bankrotiranih držav Srednje Evrope, ne odgovarjajo resnici, ker bodo jugoslovanski upniki plačani iz dohodkov, ki so predvideni v jugoslovanskem proračunu. Res je, da ta plačila ne bodo izvršena v tujih devizah, kakor se je to vršilo preje, toda ta sprememba se je morala izvršiti vsled pomanjkanja tujih deviz v Jugoslaviji. Ta sprememba nikakor ne sme biti pripisana v krivdo jugoslovanski vladi, temveč edino zunanjim faktorjem, ki je vrzel Hooverovu moratoriju, ki je vrzel Jugoslaviji 400 milijonov frankov, ki jih je dobivala iz nemških reparacij.

Če se temu doda, da je bila vsled svetovne gospodarske krize Jugoslavija prikrajšana za druge dohodke, ki jih je dobivala iz

tujine — pošiljke jugoslovanskih izseljenčev iz Evrope in Amerike, zakupnine za trgovsko mornarico, plasiranje tujega kapitala itd. — je lahko razumeti, da ta država ne more več razpolagati s tujimi devizami, ki so potrebne za plačilo njenih zunanjih dolgov, za katere znašajo obresti 1200 milijonov dinarjev letno. Prav tako pa tudi ne more biti izrečen jugoslovanski vladi noben očitek, ker je znižala svoj proračun za 25% in tudi uradniške plače, da s tem zasigura proračunsko ravnovesje in prilagodi svoje življenje novi situaciji, ki izhaja iz svetovne gospodarske krize.

Vseeno pa obstoji zdravilo za ta položaj. Države upnice bi morale omogočiti, da se poveča obseg aktivnega salda jugoslovanske trgovinske bilance in se s tem zahvaliti Jugoslaviji, da pravilno vrši svoje finančne obveznosti v tujini. To je tem bolj potrebno, v kolikor se tiče Francoske, ker je znašal jugoslovanski izvoz v Francijo v prvih osmih mesecih tega leta komaj 1.84 odstotkov, dočim je znašal francoski izvoz v Jugoslavijo v istem času 4.67 odstotkov.

V jugoslovanskih gospodarskih krogih je bilo dostikrat povdarjeno, da je Francija dovolila mnogo večji kontingent za uvoz avstrijskega in švedskega lesa, kakor pa za jugoslovanski, ki je na splošno boljše kakovosti. Povdarjeno pa je bilo z jugoslovanske strani tudi to, da se velika množina jugoslovanskega lesa uvaža v Francijo po nemških in italijanskih trgovcih iz razloga, ker uživata Italija in Nemčija več carinskih olajšav in ugodnosti, ko Jugoslavija, zaveznik in glavni dolжник Francije.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Posledno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca spremenljiva; promet 955.212.61 dinarjev

Minuli teden je bil v pogledu deviznega prometa nekoliko živahniji od predzadnjega tedna, ki je zaključil z dokaj manjšim skupnim prometom ca. 624 tisoč dinarjev. Na poedinah borznih sestankih prejšnjega tedna je bil ta-le dnevni devizni promet:

Dne 7. novembra Din 554.335.36 Pariz;
Dne 8. novembra Din 147.431.97 Pariz;
Dne 9. novembra Din 134.414.77 Wien;
Dne 10. novembra Din 58.561.03 Curih;
Dne 11. novembra Din 60.469.48 Italija.

S posredovanjem Narodne banke je bilo perfektuirano zaključkov za nad 200 tisoč dinarjev in sicer Londona za 85 tisoč Din, Curiha in New Yorka po 52 tisoč dinarjev, a Trsta za 11 tisoč dinarjev. V pretečenem tednu je bil zbog povečane privatne ponudbe znatno večji promet v privatnem blagu; v celem je bilo zaključeno deviz za približno 755.000 dinarjev. Največji promet v privatnih devizah izkazuje Pariz (498 tisoč Din), dočim so bili v ostalih devizah neprimerno manjši zaključki (vse v tisočih dinarjev): New York 87, London 69, Wien 50, Trst 32, Curih 10, Amsterdam 5 in slednjič Berlin 4.

V devizni tečajnici je omeniti predvsem nadaljnji porast tečajev New Yorka (za 6.94 poena), Berlina (za 3.89 poena), Trsta (za 1.34 poena) in Prage (za 0.22 poena), medtem ko izkazujejo temeljem sledeče tabele:

	7. novembra 1932	11. novembra 1932
	najnižji	najvišji
Din	Din	Din
Amsterdam	2813.18	2324.54
Berlin	1362.36	1373.16
Bruselj	800.24	804.18
Curih	1108.35	1113.85
London	189.42	191.02
New York	5726.31	5754.57
Pariz	225.88	227.09
Praga	170.23	171.09
Trst	293.90	296.30
Varšava	—	—

Efektno tržišče

Tendenca zelo mlačna, brez zaključkov

Položaj na tukajšnjem efektnem tržišču je ostal docela nespremenjen in tudi prometa ni bilo. Res beležijo — zlasti državni papirji — močnejše tečajne oscilacije, a do zaključkov ni prišlo kljub povečanemu povpraševanju in ponudbam. Tako je od 8. do 11. t. m. beležilo 7% inv. posojilo 46— in 43— dinarjev, za denar, a Din 49—, Din 47.50 in Din 45— za blago, dočim je tečaj Vojne škode med tednom popustil na Din 188— (torek, v sredo za blago), oziroma na Din 192— (torek, v sredo za blago). Včeraj je notirala Vojna škoda ob ponedeljkovem tečaju t. j. Din 190— za povpraševanje in Din 195— za ponudbo.

Blagovne notice 8% oziroma 7% Blairovega posojila pa so bile od ponedeljka na petek naslednje: 35— (7., 8. in 9. t. m.), 41— in 42—, oziroma 31—, 33— (8. in 9. t. m.), 35— in 36—.

Izmed industrijskih papirjev je skozi vse borzne dneve tekočega tedna beležila edino Tivornica za dušik d. d., Ruše in sicer po tečaju Din 125— za denar. Ker pa ni bilo blaga na razpolago tudi zaključkov ni bilo.

Lesno tržišče

Tendenca še vedno slaba.

Povpraševanja v lesni trgovini so se v pričetku zimske sezone nekoliko poživela, to pa radi tega, ker so zaloge lesa v ino-

zemstvu radi popolnega zastoja izčrpane. Pričelo se je v mehkem lesu povpraševati po I. in II. in monte kakovosti, medtem ko se je doslej iskala le III. V trdem lesu pa se išče bukovina, tako parjena in neparjena, kakor obrobljena in neobrobljena. Zahteva se pa le suho blago I. in II. kakovosti. V hrastovini se je zaključilo nekaj neobrobjenih plohov in podnic v običajnih dimenzijah za izdelavo vagonov.

Naši izvozničarji so se spočetka zadržali pasivno napram kliringu, medtem ko so se v pretečenem tednu že začeli posluževati klirinškega prometa.

Tečaj 16. novembra 1932	ovpraševanje	Ponudba
	in	in
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2313.18	2324.54
Berlin 100 M	1367.36	1373.16
Bruselj 100 belg	799.3	803.07
Budimpešta 100 pengó	—	—
Curih 100 fr.	1108.35	1113.85
London 1 funt	191.14	192.74
New York 100 dol., kabel	—	—
New York 100 dolarjev	6737.42	6765.68
Pariz 100 fr.	225.82	226.94
Praga 100 kron	170.56	171.42
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	294.35	296.75

Optimizem na borzah

Na pariški borzi je nastopila v soboto močna hausse in so papirji precej narasli. Delnice francoske Narodne banke so se dvignile za 400 frankov. Tudi na deviznem trgu je bila hausse in se je funt okrepil od 83.72 na 85.10 fr. franka. — Tudi na vseh ameriških borzah se kaže krepka tendenca. Zlasti ugodno je uplivala vest, da je ameriška vlada pripravljena odobriti odložitve medzaveznških vojnih dolgov. Posamezne delnice so napredovale od 5 do 10 dolarjev. Delnice Združenih jeklaren so po mnogih letih zopet dosegle tečaj 40 dolarjev. — Tudi na produktivni borzi v Chicagu je nastopilo zboljšanje in se je cena žitu dvignila za 2 centa.

Denarstva

BANOVINSKA HRANILNICA V NOvem SADU

V ponedeljek je začela poslovati v Novem Sadu novo ustanovljena banovinska hranilnica za donavsko banovino. Za njeno predsednika je bil imenovan veletržec, član banovinskega sveta in predsednik Združenja trgovcev Stanko Lazić, za njeno upravitelja pa dosedanji direktor Bačke kreditne banke in član združenja industrijalcev Zivorad Bogdanović. Obe oblastni hranilnici v Somboru in Smederevu sta dobile nalog, da s 30. novembrom zaključita bilanco ter izročita vsa aktiva in pasiva novi banovinski hranilnici v Novem Sadu. Obenem je ustanovila nova banovinska hranilnica svoji podružnici v Smederevu in Somboru. Ves denarni promet banovine se bo odslej vršil le po novi banovinski hranilnici. Nova banovinska hranilnica bo eden največjih denarnih zavodov v banovini.

ŠVICA NE BO VEČ DALA ZUNANJIH POSOJIL

Emisija zadnjega zunanjega posojila je povzročila oslabitev švicarskega franka. Švicarska Narodna banka je zato opozorila zasebne banke, da ne emitirajo za enkrat nobenih zunanjih posojil več, razven če bi omogočila delo švicarskim tverdkam. V zadnjih dneh razpisano posojilo družbe Paris-Lyon Mediterranee v višini 44 milijonov frankov je imelo slab uspeh in je vsled tega padel tečaj posojila takoj na 96%, čeprav znaša njegov emisijski kurz 97.5%.

Prodaja hiš zagrebških bank. Nekatere banke v Zagrebu in drugih mestih so se odločile k prodaji svojih hiš, da bi pove-

Naš pravi domači izdelek!

čale svojo mobilnost, oziroma plačilno zmožnost. Tako je Prva hrvatska štedionica že napravila nekaj takih kupčij. Tudi Jugoslovanska Union banka se že pogaja z Otičirskim domom v Zagrebu o prodaji hiše, ki jo ima na Zrinjevcu.

Izplačevanje kuponov dolarskih papirjev. Direkcija državnih dolgov v Beogradu izplačuje kupone dolarskih papirjev, ki so zapadli dne 1. novembra samo od tistih obveznic, katerih kuponi so se že ob prejšnjem terminu, t. j. 1. maja vnovčili pri njej; sicer je treba dokazati, čeprav so bile obveznice v redu kupljene na borzi, da niso prišle po 1. aprilu t. l. v državo. S tem se hoče preprečiti spekulacija s temi papirji, ki jo je pospeševala kurzna razlika med našimi in inozemskimi borzami, zlasti ameriškiimi. Treba je pripomniti, da je ta način ureditve izplačevanja za enkrat še začasen, saj je med drugim v splošnem skoro nemogoče kontrolirati, kdaj je prišel papir v državo. Ravno radi tega se tudi predlaga, da se popišejo vsi ti papirji, da bo kontrola mogoča vsaj v bodoče.

Statistika vojnih dolgov

Ker je vprašanje vojnih dolgov vsled zahtev angleške in francoske vlade po odložitvi dolgov zopet v ospredje zanimanja, objavljamo statistiko vojnih dolgov.

Vsota vseh (v milijonih dinarjev):

Države upnice:	terjatev	dolgov
Zed. drž. S. A.	20.822.7	—
Francoska	13.855.8	10.497.1
Angleška	10.685.8	9.754.2
Belgija	1.454.2	849.0
Jugoslavija	874.1	338.6
Italija	4.056.6	3.517.7
Japonska	109.5	—
Grška	216.1	164.5
Portugalska	159.5	109.6
Rumunija	447.2	422.6
Holandska	18.3	—
Kanada	13.2	—
Norveška	6.2	—
Švica	4.6	—
Luksemburg	4.0	—
Švedska	1.9	—
Avstrija	0.8	—
Danska	0.5	—
Države dolžnice:		
Nemčija	0.2	25.609.1
Poljska	4.4	661.1
Češkoslovaška	1.1	424.8
Avstrija	—	116.1
Bolgarska	0.66	78.6
Estonija	—	45.5
Letonija	—	34.7
Madžarska	4.2	35.0
Finska	—	19.1
Litva	—	14.7

Skupno: 52.741.5 52.741.5

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domači izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Gospodarske razmere v Madžarski

V zadnjih mesecih se je gospodarski položaj na Madžarskem le malo izpremenil. Ker so se izjalovili rekonstrukcijski načrti, kako bi se dvignila v zvezi s Streso kupna moč evropskega prebivalstva, mora sedaj Ogrska skušati, da si pomaga na lastno pest, čeprav trgovsko-politična situacija ni ravno ugodna.

Z Avstrijo se še vedno vrše pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe, a do zaključka le še ni prišlo. Pomagajo si s provizoriji in začasnimi navedbami. Dogovori, ki obstojajo z Nemčijo, Francijo in Švico zaradi izvoza pšenice, so na svoji vrednosti izgubili, ker je prebitek iz letošnje žetve za izvoz prav neznamen.

Na položaj poljedelstva je vplivala zlasti težko slaba pšenična letina; vendar pa polagoma nastaja zaradi večjega pridelka rži in krmilnih sredstev zboljšanje. Stremi se za tem, da se prenese klirinški dogovori, kateri so bili odpravljeni za izvoz pšenice, na ječmen in koruzo. Kmetijski problem prodaje obstoja predvsem le v tem, kako daleč se lahko vnovčujejo živila v živalski obliki. Vsled majhne kupne moči v poštev prihajajočih trgov kakor tudi vsled trgovsko-političnih zmešnjav so izgledi živinorejcev jako trpki. Le v smeri proti Italiji je na podlagi nove trgovinske pogodbe uravnan izvoz živine. Tu je v veljavi v kreditnem oziru ugoden kontingent za pitana goveda. Težko se prodaja krompir, čigar preostanek za izvoz pa tudi ni velik. Vsled močne inozemske konkurence je zlasti prizadeto namizno grozdje. Nemški trg za sadje in sezonske sadeže pa se je vsaj deloma obdržal s pomočjo kompenzacijskih kupčij. Velik izostanek pa beleži eksport perutnine in jaje in sicer predvsem zaradi kolebanja pri kurzu šterlinga.

Eno izmed največjih skrbi pa predstavlja madžarski gospodarski politiki agrarni problem. Različni so predlogi, kako naj bi se rešil ta problem. Gospodarski krogi najbolj priporočajo predlog, ki določa ne samo za kmetovalca, temveč tudi za trgovca in obrtnika uvedbo prisilnega poravnal-

nega postopka pod kontrolo pokrajinskega kreditno-zaščitnega društva.

Vsled splošne depresije je tudi industrija težko prizadeta. Pomanjkanje investicijske delavnosti je zlasti zadelo stavbo obrt. Nekoliko bolje gre tekstilni in strojarski industriji, ki delata za domači trg.

Novi ministrski predsednik, ki je sicer priznal, da bodi politika industriji prijazna, je najprej napovedal boj višjim cenam za domači premog.

Gömbösov kabinet hoče voditi docela realno finančno politiko in zato si prizadeva, da doseže dejansko uravnovešeno državnega proračuna. Novi finančni minister pa se s tem celo moče zadovoljiti, marveč hoče državo v materialnem oziru tako okrepiti, da bo mogla podpirati poljedelsko in industrijsko produkcijo ter zabraniti sicer preteči polom kreditnega sistema. Pa to so le lepi načrti, dočim ima vlada še težke skrbi, kako rešiti najnujnejša vprašanja.

Najprej treba omeniti kmetijski moratorij, ki je bil že enkrat podaljšan in bi moral biti sedaj vnovič. Ker priznava novi kabinet kapitalistična načela, je le naravno, da se mora napraviti razloček med dobrimi in slabimi dolžniki ter dovoliti med upniki in dolžniki direktna individualna pogajanja.

Malo da ne neresljiv problem pa predstavlja vprašanje optantov, kateri zahtevajo odškodnino za svoja posestva, ki jih jim je konfiscirala Rumunija. Novi finančni minister predvideva tudi predimenzioniranje državne in avtonomne uprave, kar bo nedvomno povzročilo upokojitve državnih namoščencev. V času brezposelnosti bodo upokojitve le še povečale težaven notranji položaj na Madžarskem, dočim bo njih finančni efekt le minimalen.

Nekdaj zelo zdrava struktura madžarskega gospodarstva je danes porušena in gospodarski položaj Madžarske je tako težaven, da je iskren sporazum z njenimi sosedi zanj kategorična nujnost. Revanšna ideja pa ta sporazum onemogoča in zato je prav malo upanja, da bi se madžarska kma lu rešila iz svojega sedanjega težavnega položaja.

ITALIJANI KUPUJEJO POLJSKE TEKSTILNE PRIDELKE

Iz Varšave poročajo, da je prešla velika poljska tekstilna fabrika Scheibler & Grohmann v Lodzu v italijanske roke. Italijanski upniki so prevzeli 53 odstotkov vseh delnic. Tudi druga največja tekstilna fabrika v Lodzu Poznanski je prišla v italijanske roke. Zaupnik Banche Commerciale inž. Hoffmann bo vodil obe fabriki.

Izvoz sadja iz Srbije in Bosne

Bosna in Srbija izvažata predvsem sveže in posušene češplje, orehe in jabolka budimke. Izvoz češpelj je končan. Svežih češpelj je bilo v vsem izvoženih 1772 vagonov in v skupni teži 12.385 ton. Največ češpelj je šlo na Dunaj, potem v Prago in na tretjem mestu je München. Češplje so bile letos dobre kakovosti, vseeno pa je bila njih cena nizka, povprečno 1 Din za kilogram. Kakor vsa leta, tako so mnogo škodovali našemu izvozu nekateri brezvestneži, ki so mesto češpelj dali v zabojne kamnje! Bil bi res že čas, da bi se te lopove enkrat prav eksemplarično kaznovalo. Druga napaka pri našem izvozu so neprimerni zaboji. Češplje imajo premalo zraka v navadnih zabojih in zato ne vzdrže daljše vožnje. V zadnjem času je pričela vendarle v Brčkem, ki je glavni izvozni kraj za češplje, izdelovati neka trdka za izvoz primerne zaboje.

Izvoz budimk je bil prejšnja leta velik in zlasti Nemčija je mnogo kupila teh izvrstnih srbskih jabolok. Letošnje budimke pa so slabše kakovosti in zato se jih bo moglo le malo izvoziti. Za najboljše izvozne budimke se plačujejo od 150 do 170 Din za 100 kg franko natovorna postaja.

Orehov je letos po vsem svetu zelo malo in zato je razumljivo, da je po orehih močno povpraševanje. Najprej so ponujali za kg orehov po 2 do 250 Din, v kratkem pa je cena poskočila na 5 do 550 Din. Cena pa je še vedno čvrsta in bo gotovo še narastla, ker je povpraševanje po orehih vedno večje. Verjetno je, da se bodo letos prodale tudi vse stare zaloge orehov, ki se tudi že dejansko ponujajo.

VINSKI SEJEM IVANJKOVCI

Vinarska zadruga »Jeruzalemljani« v Ivanjkovcih priredi svoj 8. vinski sejem in razstavo dne 13. decembra 1932. Pripuščeno so le vina lastnega pridelka, izključno iz ormoško-ljutomerskega vinar. okrožja.

Letošnji pridelok, ki je bil obilen, je izvršten in si bo vsak lahko nakupil prvovrstnega ljutomercana direktno od producenta. Na razpolago pa bodo tudi najizvrstnejša sorta vina. Mošt lepo dozoreva in bo takrat ravno primeren čas za nakup za prvi pretok. Cene so izredno ugodne.

Vse producente ormoško-ljutomerskega okoliša, ki imajo vina na razpolago in se hočejo udeležiti, pozivamo, naj to prijavijo zadrugi, najkasneje do 4. decembra t. l.

Irzna poročila

ČVRSTE CENE NA LJUBLJANSKEM TRGU

Živilski trg je vedno dobro založen in soglasno s cenami za živo živino so se dvignile tudi cene za meso. Goveje meso se prodaja od 8—12, kravje od 6—8 Din. Svinjsko meso sveže od 16—8, prekajeno od 16—20 Din. Po nekaterih stojnicah pa

se prodaja meso tudi cenejše. — Sadni trg je enako dobro založen. Cene so ostale skoraj neizpremenjene. Izbrana jabolka so bila po 3, hruške tudi po 3 Din. Gobe so se prodajale po 4 Din za merico, a je njih kvaliteta nazadovala. — Zelje je po 3—4 Din, repa po 250—3 Din. Fižol je bil po 4 Din liter. Jajca so ohranila svojo ceno in se prodajajo po 275. Na Sv. Petra nasipu so prodajali kmetje zelje po 125—150, krompir pa po 080—090 Din za kg. Zelje je bilo zelo lepo in so se posamezne glave prodajale tudi po 2— Din.

*

ZAGREBSKI TRG

Na trgu je v zadnjem času zlasti mnogo divjačine. Meso srn sprednje po 12, zadnje po 20—32 Din. Meso zajcev sprednje po 8, zadnje po 20—22 Din. Zajc po 25—30, fazani po 25—35, jerebice po 18—20 Din za kos.

Gob je vsled hladnega vremena manj in so se prodajale že po 4—6 Din merica, oz. po 6—10 Din kg.

Jaje je zaradi močnega izvoza malo in se prodajajo sveža po 125—150, stara po 1—125 Din.

Goveje meso je v ceni čvrsto, blaga je v zadostni meri. Sprednje s privago 10 Din, zadnje s privago 12—14 Din, brez privage 14—16. Cena teletini je ostala nespremenjena. Sprednje meso s privago 8—12, zadnje s privago 12—14. Povpraševanje po svinjskem mesu je naraslo. Cene so te: svinjsko meso (segno) 14—16, kare 16 do 20, lopatice 12—14, rebra 10—12, pljuča in jetra 5—8, slanina 15, mast 17—18, špeh 16—17. Pujski in teleta so vsak dan dražja.

Perutnina. Nepitane gosi 30—35, kokoši 25—35, race 20—35, kapuni 20—35, petelin 15—25, piške od 1250—20, pa tudi dražje, ker se zelo izvažajo.

Cene mlečnim izdelkom so se nekoliko dvignile. Neposneto mleko po 250, posneto po 1, smetana sladka po 20, kislja po 1250; čajno maslo po 30—35, navadno 20—25, svež sir 3—5, ovčji 25—30, trapistovski 25 do 35 Din za kg.

DUNAJSKI ŽIVINSKI TRG

Na dunajski živinski trg z dne 14. t. m. je bilo prignanih 2093 glav goveje živine, od teh iz tujine 256. Cene so bile te: voli I. vrste 125—175, II. vrste 095 do 120, III. vrste 080—090; biki I. vrste od 105—115, II. vrste 090—1, III. vrste od 080—085; krave I. vrste od 1—120, II. vrste 085—095, III. vrste od 075—080 šilingov.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Petek, dne 18. novembra: Zaprt.

Sobota, dne 19. novembra: Manon. Premiera. Red A.

Mariborsko gledališče.

Petek, dne 18. novembra: Zaprt.

Sobota, dne 19. novembra: Moje dete. Premiera.

Nedelja, dne 20. novembra: Ob pol 11: Dijaška koncertna matineja.

Nedelja, dne 20. novembra: Ob 20: Koncert Brandl-tria.

Celjsko gledališče.

Nedelja, dne 20. novembra: Ob 16: Celjski grotje. Zmerno znižane cene.

Nedelja, dne 20. novembra: Ob pol 21: Friderika. Gostovanje Narodnega gledališča v Mariboru.

Dobava-prodaja

Prodaja svinca. Dne 25. oktobra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih rudarskih preduzeća v Sarajevu licitacija glede prodaje 70 ton svinca. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Oddaja kolodvorske restavracije v Novem mestu v zakup. Predmetna licitacija se vrši dne 15. decembra in ne 18. novembra t. l., kakor je bilo včeraj pomotoma objavljeno.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe glede dobave 230 m nosilcev. — Minerska komanda v Kumboru sprejema do 1. decembra t. l. ponudbe glede dobave bakrene žice, kromove kisline, vazelina, mineralnega olja, cinka, gumijastega materiala itd.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 25. novembra t. l. ponudbe glede dobave 60 komadov medenastih cevi, 200 m svinčenega kabla, 300 m manesmanovih cevi in 30 komadov krogličnih ležajev. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Konkurzi in prisilne poravnave

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovinah:

trgovine z manufakturnim blagom Dolček in Marini v Mariboru. Poravnalni sodnik dr. Kovča, poravnalni upravitelj dr. Farkaš, odvetnik v Mariboru. Narok za sklepanje poravnave dne 22. decembra ob desetih v sobi št. 84 pri mariborskem sodišču. Rok za oglasitev do 16. decembra. Poravnalna ponudba 60%.

trgovca Sieherla Engelberta v Spodnji Polskavi. Poravnalni sodnik Vodušek Stefan, poravnalni upravitelj dr. Pučnik, odvetnik v Slovenski Bistrici. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Slovenski Bistrici dne 20. decembra ob desetih. Rok za oglasitev do 15. decembra. Poravnalna kvota 40%.

INDEKS NA DEBELO NA ČEŠKO-SLOVAŠKEM NAZADOVAL

Kakor navaja češkoslovaški statistični urad, je bil 1. novembra na Češkoslovaškem indeks na debelo za 04 nižji ko prejšnji mesec. Indeks za živila in predmete prehrane pa je narastel od 973 na 979, torej za 06 točke. Indeks za industrijske izdelke se je znižal od 1035 na 1021.

Brzjavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe.
Veleprazarna kave.
Mlini za dišave.
Točna postrežba.

Ljubljana

Dunajska cesta 33

Ustanovljeno leta 1840

Zaloga špirta,
raznega žganja in
konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.

Trgovci in industrijci

Trgovski

list

se priporoča za

inseriranje!

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 -- MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek -- Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani